

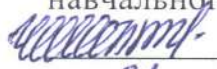
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Інститут екранних мистецтв / Факультет театрального мистецтва

Кафедра Мистецтва театру ляльок
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 Інга Чхатарашвілі-Петраш
« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТЕАТРАЛЬНО-ДЕКОРАЦІЙНОГО МИСТЕЦТВА

(назва навчальної дисципліни)

рівень освіти	вищої	Перший (бакалаврський)
		(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))
спеціальність		026 Сценічне мистецтво
		(шифр і назва спеціальності)
освітня програма		Сценографія театру ляльок
		(назва освітньої програми)

Розробники: Неупокоев Руслан заслужений діяч мистецтв України, професор
кафедри мистецтва театру ляльок

Викладачі: Чорношкур Марія, викладач кафедри мистецтва театру ляльок.

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Мистецтва театру ляльок, факультет театрального мистецтва
(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

Завідувач кафедри

 (Сільченко Т. І.)
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньої професійної програми

Старшим викладачем, заслуженим діячем мистецтв України (Погребняк М. С.)
(підпис)

25.08.2026

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс	3			
Семестр	V			
Кількість кредитів - 4	4			
Загальний обсяг годин -120	120			
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	40			
	Семінарські			
	20			
	Практичні			
	Індивідуальні			
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
	60			
Вид підсумкового контролю	залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення даної дисципліни – професійна підготовка висококваліфікованого спеціаліста-сценографа.

Завдання: Навчити розуміти закономірні принципи формоутворення у театрі, специфіку сценографії як окремий вид у зображальному мистецтві, її місце у структурі театру; навчити використовувати отриманні знання на практиці. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: Закономірні принципи формоутворення у театрі, специфіку сценографії театру.

Вміти: Використовувати отриманні знання на практиці.

Передумови для вивчення: базові знання з малюнку, скульптури та сценографії.

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

ЗК3. Здатність застосовувати знання та методи природничих наук, технологій у професійній діяльності.

ЗК8. Здатність жити і працювати у мультикультурному та мультилінгвальному середовищі на основі розуміння та поваги до того, як ідеї та значення творчого виражаються та передаються в різних культурах і через низку мистецтв та інших культурних форм, розвивати і застосовувати власні ідеї у професійній діяльності з відчуттям свого місця або ролі у суспільстві у різний спосіб та в різних контекстах.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі перформативного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів перформативного твору.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

ПР02. Мати теоретичні та практичні знання у сфері мистецтва театру ляльок, розуміти та використовувати його специфічні особливості.

ПР04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму в процесі реалізації сценічного твору (проєкту).

ПР11. Розуміти мистецтво театру ляльок як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру ляльок та інших перформативних мистецтв.

ПР12. Організовувати, планувати та провадити театральну-педагогічну діяльність.

ПР13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру ляльок, драматичного театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПР15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

ПР17. Аналізувати та враховувати естетичні та соціокультурні запити глядачів

ПР20. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

ПР21. Оперувати специфічною системою виражальних засобів мистецтва театру ляльок (пластично-зображальними, звуковими, музично-ритмічними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, художньо-постановочними, сценарно-драматургічними) у створенні та виробництві сценічного твору.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3 курс / V семестр:														
Тема 1. Ігрова сценографія античності.		6	3				7							
Тема 2. Ігрова сценографія середньовіччя..		7	3				9							
Тема 3. Декораційне мистецтво ренесансу та епохи просвітництва.		7	4				9							
Тема 4. Декораційне мистецтво XIX – початку XX століття.		6	4				11							
Тема 5. Дійова сценографія XX століття. Поєднання ігрової та декораційної функцій.		7	3				12							
Тема 6. Декораційне мистецтво другої половини XX-го століття.		7	3				12							
Разом	120	40	20				60							
УСЬОГО	120	40	20				60							

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Ігрова сценографія античності

Основні поняття/ключові слова: ігрова сценографія, синкретизм, орхестра, сценічний простір, сцене, периакти, меахане, пінаке, еккіклема, тиранн, декорації, костюми, секуляризація.

Рекомендована література:

основна: 1, 2, 4, 12, 14.

додаткова: 8, 10, 13, 17.

Тема 1.1. Введення. Передісторія – перед сценографії.

Передумови виникнення та розвитку художнього оформлення вистави як окремого виду мистецтва.

Тема 1.2. Античний театр. Порухення синкретичного мислення та секуляризація містеріального дійства у античному полісі Греції. Еволюція від ритуалу до епохи Еллінізму. Сценічна техніка античного театру. Орхестра – перше місце дії. Специфіка художнього оформлення вистави у античному театрі епохи Есхіла, Софокла та Евріпіда. Хор – «жива сценографія» у масках та костюмах.

Тема 1.3. Театр Сходу. Від ритуально – обрядового дійства до театральних терен сьогодення. Типологічна єдність та несхожість індійського, китайського та японського театрів. Театр Катхакалі та Якшагана. Театр акторського мистецтва куньцой (графічного гриму). Театр маски - НО та театр гриму у вигляді маски – Кабукі.

Тема 2. Ігрова сценографія середньовіччя.

Основні поняття/ключові слова: архітектура, сценографія, механізми, видовищна індустрія, дійова сценографія, симультанна сценографія, пересувні майданчики, арени, сценічні підмостки, майданчиковий театр

Рекомендована література:

основна: 2, 4, 8, 10, 13, 17.

додаткова: 1, 5, 12, 14.

Тема 2.1. Римський театр. Архітектура Римського театру. Машинерія та раціоналізм художнього оформлення. Римський театр пізньої античності як видовищна індустрія.

Тема 2.2. Театр середньовіччя. Європейська модель сценографії. Дійова сценографія («наскрізне дійство») та її зв'язок з міфологічним дійством у сакральному представленні. Ігрова сценографія та майданчиковий театр Середньовіччя й Ренесансу. Симультанний принцип оформлення містерій. Порушення синкретичного (еклектичного) мислення та секуляризація (звільнення від впливу церкви) містеріального дійства у XII – XIII віках. Пересувні майданчики, арени та перші сценічні підмостки містеріального театру. «Весь світ – театр» – узагальнення місця дії у епоху Шекспіра.

Тема 3. Декораційне мистецтво ренесансу та епохи просвітництва.

Основні поняття/ключові слова: перспектива, сцена-коробка, кулісна машинерія, ілюзорний театр, динаміка, феєричність, «зал машин», кутова перспектива, експресія, павільйонна декорація, «великий стиль», театральна архітектура, природність, античні ідеали.

Рекомендована література:

Основна: 2, 8, 13, 17.

додаткова: 1, 6, 9 12.

Тема 3. 1. «Декораційні перспективи» XVI століття. Італійський придворний театр 15 – 16 ст. Введення порталу сцени. Оформлення сцени-коробки. Кулісна машинерія, телларі. Перспектива як основа композиції живопису та зображення міста дії. «Трактат про сцену» Себастьяна Серліо.

Ілюзорний театр Ренесансу 15-16 століть.. Місто дії (конкретне, світське та реальне) – нерухомі перспективи «ідеального міста» – зображальний фон для вистави.

Тема 3.2. Декорації бароко XVII, XVIII століть. «Весь світ – театр»(театралізація усього мистецтва). Нова концепція міста дії. Перетворення декорації перспективи з «зображального фону» на «середовище». Поєднання реального й фантастичного у вертикальну декораційну модель барочного всесвіту. Особлива динаміка барочних декорацій 17-го століття, безперервний рух та феєричність у виставах (мистецтво декорацій й перевтілень). «Зал машин» – новий театр. Масове розповсюдження італійської системи у європейських театрах. Майстри барочної декорації: Джуліо Париджи, Й.Фуртенбах, Дж.Тореллі – великий чародій. Відмова від симетрії, введення кутової перспективи. Кутова перспектива – візуальна динаміка та експресія у декораціях.

Тема 3.3. Декорації класицизму XVII століття. Повернення до римської античності. Місто дії – фон, який зображує незмінна декорація. Єднання часу та міста дії. Скорочення міст дії. Поява павільйонної декорації. Гёте и «Веймарський класицизм». Барочний класицизм.

Тема 3.4. Декорації «Великого стилю». Досягнення засобами живопису ілюзії руху та збільшення глибини сцени. Класицистське бароко: Галлі Бібієн, Ф. Ювар, П. Рігіні – архітектори й декоратори. Образи «натхненної архітектури» Фердінандо Франческо. Барочний класицизм – класичне бароко.

Тема 3. 5. Барочний театр у Росії XVIII ст. «Тріумфальне бароко» на російській придворній сцені Дж. Валеріані (40-і – 50-і рр.). Європейський вплив. Театральне обладнання та оформлення сцени у Росії 18 століття. Сцена та глядацький зал як єдине ціле. Зміна рельєфної декорації на живописні барочні.

Тема 3.6. Пізнє бароко й рококо. Зміна масштабу міста дії. «Декорація – картина» – Ф. Буше, брати Ф. й Б. Галліарі. Інтер'єр. Декорація-павільон. Преромантичні віяння, графіка італійського художника Дж.-Б. Піронезі.

Тема 3.7. Декорації у театрі просвітництва. Звільнення від абстрактних пишнот придворного мистецтва. Уподобання природі, правдоподібність та природність, здоровий глузд. П. Гонзага – останній майстер декораційного мистецтва «Великого стилю» 18 –го ст. Естетика та канон античної архітектури на сцені. Місце дії у Вольтера.

Тема 4. Декораційне мистецтво XIX – початку XX століття.

Основні поняття/ключові слова: декорація, романтизм, натуралізм, імпресіонізм, неоромантизм, сценічний простір, еклектика, археологічний натуралізм, динамізм, естетизація, історична реконструкція, театр авангарду, пластика сценічного простору, міфопоетичний зміст.

Рекомендована література:

основна: 3, 8, 13, 17, 20.

додаткова: 4, 5, 6, 9.

Тема 4.1. Декорація у театрі романтизму. Нове поняття місця дії. Німеччина – центр декораційних пошуків. Динамізм романтичної декорації. Естетика романтизму – еклектика. Ріхард Вагнер та його концепція синтезу у музичному театрі. Вимоги історично конкретної та національно підкресленої характеристики місця дії. Вистави Мейнінгенського театру. Естетизація сценічного археологізму. Ускладнення постановочної техніки. 1849 рік – перше використання ефекту електричного світла.

Тема 4.2. Декорація у театрі натуралізму. «Археологічний натуралізм» 50-х. Реалізм і натуралізм. Еміль Золя й натуралізм у театральній декорації 1870-80-х рр. «Планувальний» сценічний простір натуралістичного театру – середовище замість фону. Місце дії – сучасна дійсність, «виріз із життя».

Андре Антуан (Théâtre Libre, Париж), Отто Брама (Freie Bühne, Берлін), Джекоб Грейн (Independent Theatre Society, Лондон).

Тема 4.3. Імпресіонізм у декораційному мистецтві. Декораційний імпресіонізм у європейському театрі. «Музика для зору» на сцені Комеді Франсез та театрів Відня. Нові естетичні категорії – атмосфера й настрої – головні принципи мистецтва психологічного реалізму Мюнхенського камерного театру та Théâtre Antoine. Декораційні майстерні другої пол. XIX ст., обслуговування різних європейських театрів. Європейський стандарт: збірні або «чергові» типові декорації. Ремесло замість мистецтва.

Тема 4.4. Неоромантизм у декораційному мистецтві. «Рельєфна сцена» та культ зображальності на початку XX століття. Ретроспективні вистави Сецесійного театру у Відні та Théâtre de l'Œuvre (Париж) 1900-1910-х років. Вплив фольклору, античності, Сходу, середньовіччя. Висування художника-живописця на перший план (Леон Бакст, Жак-Еміль Бланш, Адольф Гапрінгер). Античність у сценографії Макса Рейнгардта. Антреприза Сержа Дягілева та «Балети Рус» у Парижі як явище європейського театру.

Тема 4.5. Персонажна функція елементів оформлення у декораційному мистецтві. Сценографічні персонажі у бароковому театрі XVII століття. Гра з костюмом та аксесуарами: бутафорські тварини й міфологічні потвори; фантастичні явища. Зображальні природні сили у театрі романтизму XIX ст. та умовно-театральні прийоми матеріалізації факторів драматичного конфлікту у XX ст. Костюмовано-масочні персонажі у театрі А. Аппія та Е. Гордона Крега.

Тема 4.6. Загальне місце дії проти конкретики декораційного мистецтва. Повернення місця дії у первісну форму. Декорація як середовище існування. Умовність зображальних декорацій. Образи міфопоетичного змісту, історичних епох та стилів. Архетипи. Йозеф

Свобода – «Каблучка Нібелунгів» (1958), «Отелло». Гордон Крег – «Гамлет» (1909). Альфред Роллер – «Чайка».

Тема 5. Дійова сценографія ХХ століття. Поєднання ігрової та декораційної функцій.

Основні поняття/ключові слова: ігрова функція сценографії, декораційна функція сценографії, театр художника, футуризм, баухауз, супрематизм, сюрреалізм, символізм, натуралізм, реалізм, сценічний простір, виразний засіб, експресіонізм, камерний театр, політичний театр, конструктивізм.

Рекомендована література:

основна: 3, 10, 13, 15.

додаткова: 7, 9, 11, 16.

Тема 5.1. Театр художника. Перші спроби Дж. Сервандоні у ХVІІІ столітті. К. Малевич – «Перемога над сонцем» (поч. ХХ ст.). Футуризм. Театральні експерименти Баухауза. Персонаж – пластичний костюм. Супрематизм та сюрреалізм у сценічному просторі. Сценографія О. Екстер у європейському авангардному театрі.

Тема 5.2. Символізм проти натуралізму та реалізму. Візуальна значимість видовищно-театрального образу на початку ХХ століття. Теорія Вагнера та Ніцше про «ідеальний синтез елементів театру». Сценічний простір як додатковий засіб виразності у західному театрі – А. Аппія й Г. Крег. Символізм у сценографії Л. Курбаса та В. Кричевського.

Тема 5.3. Експресіонізм у Східній Європі. Театральні експерименти 1920–1930-х років. Пошуки зорової форми Е. Барнаса; «всеохоплююче мистецтво» – театр М. Рейнгардта; камерний театр Л. Курбаса – «театр без антракту»; «епічний театр» Б. Брехта; політичний театр Е. Піскатора у художньому оформленні вистав.

Тема 5.4. Українська сценографія 1930–1940-х років. Сценографічні традиції школи Березоля у 1930-ті роки. Декорації А. Петрицького – експериментальність та узагальненість. Поєднання етнографізму та модерну в сценографії М. Дахна. Образний реалізм в оформленні вистав Ю. Стефаника.

Тема 5.5. Конструктивізм як функціональна сценографія. Єдина установка – образ конкретного міста дії. Світ казки та гри: О. Хвостенко-Хвостов та В. Меллер. Конструктивістський сценічний дизайн західного театру. Поєднання конструктивізму та живопису у театральномдекораційному мистецтві Й. Свободи, Л. Кліма та Б. Геснера.

Тема 6. Декораційне мистецтво другої половини ХХ-го століття.

Основні поняття/ключові слова: сценографія, архетипи сценічних образів, міфо-поетичний образ, ігрові структури у сценографії, Тканини та фактури, театр-майстерня, сценічний дизайн, сучасні матеріали та технології.

Рекомендована література:

основна: 10, 15, 13, 17.

додаткова: 3

Тема 6.1. Архетипи сценічних образів (1950–1960-ті роки). Новітні сценографічні засоби, інтерпретації загального місця дії. Шекспір – образи конкретних та загальних міст дій. «Оптимістична трагедія» А. Босулаєва та «Цар Едіп» Й. Свободи. Оновлення просторових рішень у сценографії українських театрів – роботи Д. Лідера.

Тема 6.2. Сценографія як персонаж театральної дії (1960–1970-ті роки). Сценографія нового змістовного рівня. Роботи Й. Свободи, Д. Лідера, В. Карасьова. Декораційні знахідки в українському театрі – О. Братковський.

Тема 6.3. «Апарат для гри» та пошуки ігрових структур у сценографії 1980-х. Тканини, фактури в оформленні сценічної дії. Е. Некрошюс – автор ігрової сценографії. Сценографічні рішення вистав В. Ковальчука.

Тема 6.4. Сценографія як міфо-поетичний образ вистави. Трансформація сценічного майданчика й сценічного простору у сучасному театрі. Театр Л. Курбаса. Новітні розробки сценографії у виставах Д. Зурабава та В. Мінкса.

Тема 6.5. «Сценічний дизайн» західного театру, кінець ХХ – початок ХХІ ст. Новий простір для сценічної дії Й. Свободи, А. Мантея, Е. Вондера, В. Мінкса, Р. Колтаї. Новітні синтетичні матеріали, текстури й фактури у художньому оформленні вистави. Фарби, фото- та кінопроекції, складна світлова апаратура.

5. Методи навчання

Курс «Історія театрального-декораційного мистецтва» поєднує лекційні та практичні заняття. Лекції охоплюють розвиток сценографії від античності до сучасності, аналіз художніх стилів, еволюцію просторових рішень та внесок визначних сценографів. Використовуються візуалізовані матеріали, аналіз першоджерел та дискусійні формати, що допомагають студентам розуміти зв'язок сценографії з режисурою, драматургією та естетичними концепціями різних епох. Практична частина включає аналіз вистав. Студенти досліджують стилістичні особливості різних періодів, працюють над візуалізацією сценічного простору й вчать розробляти власні сценографічні концепції оформлення. Інтерактивні методи дозволяють осмислювати сценографію як процес, що поєднує історичний контекст і сучасні технології.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
Тема 1. Ігрова сценографія античності	Порівняльний аналіз сценографії трагедії та комедії в античному театрі, опишіть модель античної сцени, що дозволяє гнучко змінювати простір для різних жанрів вистав.	Реферат Форма виконання: Есе (2–3 сторінки) або графічна схема з поясненнями.	10
Тема 2. Ігрова сценографія середньовіччя	Вплив середньовічного світогляду на театральний простір і спосіб взаємодії актора з глядачем.	реферат	10
Тема 3. Декораційне мистецтво Ренесансу та епохи Просвітництва	Сценічні механізми епохи Просвітництва (рухомі декорації, освітлення) і яку роль вони відігравали в театральній естетиці бароко та класицизму	реферат	10
Тема 4. Декораційне мистецтво XIX – початку XX століття	Творчість видатних сценографів XIX – початку XX століття (А. Аппія, Г. Крэг, Ж. Карлю).	реферат	10
Тема 5. Дійова сценографія XX століття. Поєднання ігрової та декораційної функцій	Взаємозв'язок між декорацією та грою актора (сценографія як частина режисерської концепції). Аналіз вистави з акцентом на поєднання декораційної та ігрової функцій (наприклад, Брехтівський епічний театр, роботи Роберта Вілсона).	реферат	10
Тема 6. Декораційне мистецтво другої половини XX-го століття	Творчість визначних сценографів другої половини XX століття (Йозеф Свобода, Тадеуш Кантор, Адольф Аппія).	реферат	10

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Виконано всі поставлені викладачем завдання із теоретичного дослідження, якісно проведено роботу із літературним матеріалом та джерелами, витримано послідовність викладеного матеріалу, термінологічна точність та лаконічний виклад своїх думок. Відмінне та методично вірне виконання практичних завдань, повне врахування попередніх рекомендацій викладача, демонстрація лідерських навичок у роботі із виконавцями.	8-10
Поставлені викладачем завдань із теоретичного дослідження виконано частково, роботу із літературним матеріалом та джерелами виконано	4-7

недостатньо якісно, матеріал викладено непослідовно, продемонстровано слабе розуміння термінології. Виконання практичних завдань на недостатньому рівні, слабе врахування рекомендацій викладача.	
Практичну і теоретичну роботу не виконано вчасно, через відсутність організації робочого процесу чи через відсутність самого процесу.	0-3

Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні (для семінару)

1. Ігрова сценографія та які її особливості в античному театрі.
2. Основні особливості театрального декору в Давньої Греції.
3. Театральне мистецтво Риму: нові елементи в сценографії?
4. Вплив Відродження на театральнo-декоративне мистецтво: головні тенденції та новаторства.
5. Роль барокових театральних декорацій: аналіз типових елементів і їх значення.
6. Театральні костюми епохи Ренесансу.
7. Розвиток сценографії в класичному театрі 17 століття.
8. Вплив романтизму на театр, відображення ідеї романтизму у сценографії.
9. Реалізм і його вплив на театральнo-декоративне мистецтво.
10. Театральнo-декоративне мистецтво в Україні в кінці 19-го — початку 20-го століття: розвиток та особливості.
11. Модернізм в театральнo-декоративному мистецтві.
12. Театральнo-декоративне мистецтво та авангард: інноваційні підходи.
13. Технологічний прогрес і його роль у розвитку сценографії 20 століття.
14. Театральнo-декоративне мистецтво як засіб вираження соціально-політичних ідеологій у 20 столітті.
15. Сучасні тенденції театрального дизайну.
16. Технологічний розвиток театрального освітлення.
17. Критерії оцінювання при підсумковому контролі:

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Здобувач повністю виконав програму дисципліни та індивідуальний план роботи. Продемонстрував високий рівень знань з історії театральньо-декораційного мистецтва, глибоко розуміє закономірності розвитку сценографії від античності до другої половини XX століття. Вільно володіє професійною термінологією, визначає особливості ігрової та декораційної сценографії різних історичних епох. Самостійно аналізує художньо-стильові, композиційні, просторові, конструктивні та образотворчі особливості сценографічних рішень. Виявляє взаємозв'язок сценографії з архітектурою, образотворчим мистецтвом, театальною режисурою, драматургією та культурно-історичним контекстом. Здатний аргументовано характеризувати творчість видатних сценографів і визначати їхній внесок у розвиток театральньо-декораційного мистецтва. Виявляє здатність до самостійного критичного аналізу та професійної оцінки сценографічних явищ.	90-100
Програму дисципліни виконано повністю. Здобувач демонструє достатньо високий рівень знань з історії театральньо-декораційного мистецтва, правильно визначає основні етапи його розвитку та характерні особливості сценографії різних історичних періодів. Володіє основною професійною термінологією, розуміє відмінності між ігровою та декораційною функціями сценографії. Уміє аналізувати основні художні та конструктивні засоби сценічного простору, характеризувати творчість визначних митців. Допускає окремі неточності у визначенні дат, термінів, стилістичних особливостей або творчих персоналій, які не впливають на загальне розуміння матеріалу.	82-89
Основні завдання дисципліни виконано. Здобувач демонструє базові знання з історії театральньо-декораційного мистецтва, розуміє основні етапи його розвитку та загальні характеристики сценографії античності, середньовіччя, Ренесансу, Просвітництва, XIX–XX століть. Володіє базовою професійною термінологією, може охарактеризувати окремі сценографічні явища та творчість відомих митців. Водночас допускає неточності в історико-хронологічній послідовності, визначенні стильових ознак, характеристиці художніх засобів або встановленні взаємозв'язків між сценографією та загальним розвитком театального мистецтва. Аналіз переважно має описовий характер і потребує більшої аргументованості.	74-81
Програму дисципліни виконано частково. Здобувач має фрагментарні знання з історії театральньо-декораційного мистецтва, відчуває труднощі у визначенні основних етапів та закономірностей розвитку сценографії. Недостатньо володіє професійною термінологією, не завжди розрізняє ігрову та декораційну функції сценографії. Відчуває труднощі під час характеристики стильових особливостей різних епох, творчості сценографів та аналізу конкретних художніх рішень. Відповіді недостатньо аргументовані, потребують методичного керівництва викладача.	64-73

Виконано мінімальний обсяг програмних завдань. Здобувач демонструє початковий рівень знань з історії театрального-декораційного мистецтва. Має суттєві труднощі у визначенні хронології, основних напрямів і стилевих особливостей розвитку сценографії. Недостатньо володіє фаховою термінологією, не може самостійно повноцінно охарактеризувати сценографічні явища та творчість визначних митців. Відповіді мають переважно репродуктивний характер, містять значні неточності та потребують суттєвого доопрацювання за допомогою викладача.	60-63
Програму дисципліни не виконано або виконано не в повному обсязі. Здобувач не продемонстрував необхідного рівня знань з історії театрального-декораційного мистецтва. Не орієнтується в основних історичних етапах розвитку сценографії, не володіє необхідною професійною термінологією, не може визначити характерні особливості сценографії різних епох та проаналізувати художні явища. Відповіді відсутні, фрагментарні або містять суттєві помилки; програмні завдання не виконані.	0-59

8. Розподіл балів, які отримують студенти

3 курс / V семестр:

За результатами поточного контролю та самостійної роботи	Сума балів
T4	
100	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)

60 – 63	Е	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

7. Рекомендована література

1. Арістотель. Поетика. К.: Мистецтво, 1967.
2. Березкін В. І. Даниил Лидер: [Советский сценограф]. Київ: Мистецтво, 1988. 197 с.
3. Веселовська Г., Чечик В., Руденко Т. Інсценізація українського авангарду 1910-1920 років. Київ: Родовід, 2015. 240 с.
4. Іттен, Й. Елементи образотворчого мистецтва. Київ : ArtHuss, 2023. 168 с.
5. Іттен, Й. Мистецтво кольору. Суб’єктивний досвід і об’єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.
6. Іттен, Й. Наука дизайну та форми. Київ : ArtHuss, 2021. 136 с.
7. Кипріян М. Все в минулому... Львів: Панорама, 2007. 240 с.
8. Кипріян М. Театр і живопис. Львів: Панорама, 2016. 320 с.
9. Лисик Є. Біобібліографічний покажчик у театральному часі, просторі, сценографії, архітектурі / уклад. В. Проскуряков, О. Зінченко, З. Климко. Львів: Срібне слово, 2015. 220 с.
10. Лідер Д. Театр для себе / упоряд. О. Островерх. Київ: Факт, 2004. 256с.
11. Нірод Ф. Спогади художника, або Записки щасливої людини. Київ: Либідь, 2004. 280 с.
12. Ніцше Ф. Народження трагедії. Невчасні міркування IV. Астролябія,

2022.

13. Петрицький А. Театральні строї та декорації / упоряд. Т. Лозинський, Т. Руденко. Київ–Львів: Музей театального, музичного та кіномистецтва України; Інститут колекціонерства українських мистецьких пам'яток при НТШ, 2012. 200 с.
14. Платон. Діалоги. – К.: Основи, 1993.
15. Сценографія. Пошуки власної естетики 1920-2020 / упоряд. А. Александрович-Дочевський; текст О. Ковальчук. Київ: Видавничий дім «Антиквар», 2019. 300 с.
16. Український театральний костюм XX–XXI століть. Ескізи / упоряд. О. Ковальчук, Л. Волошина, Т. Руденко, Б. Поліщук. Харків: Олександр Савчук, 2024. 350 с.
17. Френкель М. Пластика сценического пространства. К.: Мистецтво, 1987.